

πρὸν ἔκθεσιν πρὸς τὴν ἐν Στοκχόλμῃ Ἀκαδημίαν τῶν Ἐπιστημῶν καὶ θὰ ἔμενε τὸ ὄνομά σου ἀναγεγραμμένον εἰς τὰ χρονικά της.

— Ὅχι τὸ ἰδικόν μου, τὸ ἰδικόν σου.

— Καθόλου, τὸ ἰδικόν σου· θὰ σοῦ ἔπεμπον δὲ ἴσως καὶ χρυσοῦν μετάλλιον μὲ τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν λατινιστί· «Πρὸς τὴν σοφὴν, πρὸς τὴν γυναικίαν Καρίναν Ἀἰξ, ἥτις μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς της...»

— Μὲ περιπαίζεις, ἀλλὰ θὰ ἐκδικηθῶ.— Οὕτω πως δ' ἀστεϊζόμενοι ἤρχισαν νὰ περιδιαβάζωσιν, ἀνὰ καὶ πολὺ δύσκολος ἦτο ἡ πορεία. Ἡ Καρίνα ἐβάδιζεν ἐρειδομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ Μαρσέλ.

— Πᾶνε, λέγει αἴφνης, τὰ ὄνειρά μας καὶ τὰ χρυσαῖα μετάλλια, δὲν θὰ εὕρωμεν πιστεύω οὔτε . . . πῶς λέγουν ἐκεῖνα τὰ φυτὰ, περὶ τῶν ὁποίων ἡμιλεῖ ὁ συμπολίτης μου ὁ Κέλχλαου;

— Φανερόγαμα.

— Οὔτε φανερόγαμα! Ὅμοιάζομεν πρὸς τὸ παιδίον ἐκεῖνο (τὸ ἀνέγνωσα εἰς ἓν παραμύθιον, ὅταν ἤμην μικρὰ), τὸ ὁποῖον ἀνεζήτηε τὸ ἄνθος τὸ ὁποῖον τραγωδεῖ. Μήπως ἡ δῆθεν φυτεία τῆς Σπιτζεβέργης εἶνε τὸ ἄνθος, τὸ ὁποῖον τραγωδεῖ;

— Τὸ ἄνθος τὸ ὁποῖον τραγωδεῖ, ὑπέλαβε ζωηρῶς ὁ Μαρσέλ, δὲν εἶνε μῦθος. Τὸ ἄνθος αὐτὸ εἶνε ἡ ἀγαπωμένη γυνὴ, τῆς ὁποίας ἀκούει τις τὴν μελωδικὴν φωνήν.

— Καὶ ὁμως δὲν ἀπαντᾶτε εἰς τὴν ἐρώτησίν μου, ἀπήντησεν ἡ κόρη, γελῶσα ὡς παιδίον.

Αἴφνης ἐστάθη καὶ ἀφῆκε φωνὴν θαυμασμοῦ. Παρὰ τὰς ὄχθας βυακίου διέκρινε πράσινα φυτὰ. Ἐτάχυνε τὸ βῆμα ἵνα καταφθάσῃ τὴν μικρὰν ἐκείνην ὅσιν καὶ ἐπεισθῇ πλέον ὅτι ὑπάρχει καὶ εἰς τὴν Σπιτζεβέργην φυτεία. . . .

XAVIER MARMIER

Μίλος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας.

*Ἐπιτα: συνίξινα.

ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ ΦΙΡΜΙΝΟΣ ΔΙΔΟΤΟΣ

Ὀλίγων φιλελλήνων ὄλος ὁ βίος συνδέεται πρὸς τὴν Ἑλλάδα ὅσον ὁ τοῦ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ἀποθανόντος ἐν Παρισίοις Ἀμβροσίου Φ. Διδότου. Διὸ τὸν βίον τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ἐνὸς τῶν εἰλικρινεστέρων φίλων τῆς Ἑλλάδος, συνοψίσαντες ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ De Saint Hilaire γραφείσης βιογραφίας αὐτοῦ, δημοσιεύομεν ὡς πρὸς τὸ μέρος μόνον, καθ' ὃ σχετίζεται πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ἀνάγνωσμα ἄξιον μνήμης τοῖς ἀναγνώσταις τῆς Ἑστίας παρατιθέμενοι.

Ὁ Ἀμβρόσιος Φ. Διδότος, ἀπόγονος τῆς περιφανοῦς οἰκογενείας τῶν Διδότων, ἐγεννήθη ἐν Παρισίοις τῇ 7 Δεκεμβρίου 1790 ἐκ πατρὸς μὲν τοῦ Φιρμίνου Διδότου, τοῦ ἐφευρετοῦ τῆς στερεοτυπίας καὶ ἀνδρὸς διακριθέντος ἐπὶ φιλομαθεῖα καὶ ἀόκνῳ προσπαθείᾳ διὰ τὴν πρόδον

τῆς τυπογραφικῆς τέχνης, ἐκ μητρὸς δὲ τῆς Διονυσίας Μαζιμέλ, ἀνεψίας τοῦ Μαζιμέλ, δημάρχου τῆς πόλεως τῶν Παρισίων.

Ἐπὶ τῶν σπουδῶν αὐτοῦ ὁ Ἀμβρόσιος Διδότος περὶ τὰ γράμματα καὶ τὴν τυπογραφικὴν τέχνην καθωδηγεῖτο ὑπὸ τοῦ ἰδίου πατρὸς καὶ διετέλεσεν ἐκ παίδων ἔτι εἰς σχέσεις πρὸς τοὺς ἐξοχωτέρους ἄνδρας, ἰδίως πρὸς τὸν Βοασονάδον, τὸν Τυρῶ (Ghurot) καὶ ἄλλους σοφοὺς. Ὁ πατὴρ του, μὴ ἀκούμενος εἰς τὴν διδασκαλίαν ταύτην καὶ ἐπιθυμῶν ὁ υἱὸς του νὰ διδαχθῆ ὅσον οἶόν τε τελειότερον τὴν Ἑλληνικὴν, ἔθετο τελευταῖον αὐτὸν ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ σοφοῦ Κοραῆ.

Ὁ Κοραῆς, ὁ τοσοῦτον κοπιωδῶς ἀλλὰ καὶ τοσοῦτον ἀξιοπρεπῶς διελθὼν τοὺς ἐπαναστατικούς χρόνους ἐν Γαλλίᾳ, καθ' ὃ θέλουσι μαρτυρήσει αἱ δημοσιευθησόμενα ὁσόνούπω ἀνέκδοτοι αὐτοῦ ἐπιστολαί, ἦτο πενέστατος καὶ ὁμως τὴν ἐντολὴν τοῦ πατρὸς τοῦ Διδότου ἐδέχθη ἄνευ ἀμοιβῆς, ῥητὸν ὅρον τὸ τοιοῦτον προτείναις· διότι ὁ χαρακτήρ καὶ ἡ μετριότης τοῦ μεγάλου τούτου τῆς Ἑλλάδος ἀνδρὸς ἦσαν ὑπεράνω τῆς ἐπιστήμης. Σῶζεται δ' ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ Διδότου ἔτι ἀνέκδοτος ἡ ἐπιστολὴ, ἣν ὁ Κοραῆς ἔπεμψε τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ προκειμένου καὶ τῆς ὁποίας παραθέτομεν ὧδε τὴν μετάφρασιν·

«Κύριε,

Σὰς παρακαλῶ νὰ μὲ συγχωρήσητε ἂν βραδέως ἀπαντῶ εἰς τὴν αἴτησίν σας· εἶχον ἀνάγκην μικρὸν ἐπὶ ταύτης νὰ σκεφθῶ ὑποβάλλω δὲ ἤδη εἰς ὑμᾶς τὸ ἀποτέλεσμα τῶν σκέψεών μου.

Μετὰ μεγάλης χαρᾶς συναινῶ ὅπως οὐίός σας ἔρχεται παρ' ἐμοῦ καθ' ἑκάστην πλὴν τῆς Παρασκευῆς καὶ Κυριακῆς, τὸν μὲν χειμῶνα ἀπὸ τῆς 8^{ης} ὥρας μέχρι μεσημβρίας, τὸ δὲ θέρος ἀπὸ τῆς 7 μέχρι τῆς 11^{ης} ἢ καὶ μέχρι τῆς μεσημβρίας, ἐὰν συμβῆ νὰ ἔχω ἀνάγκην τινα αὐτοῦ καὶ ἐὰν αὐτὸς οὗτος θέλῃ.

Ἐπιβεβαρυμένος ὢν ὑπὸ ἐργασιῶν, ἐπαρκῶ εἰς αὐτὰς διὰ μεγάλης ὕψους οἰκονομίας τοῦ ὀλίγου χρόνου, ὃν ἐπιπορᾶλῆς ὕψους συγχωρεῖ νὰ μεταχειρίζομαι. Ἀπὸ τινων ἐτῶν ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην βοηθοῦ· καὶ θὰ ἐνθυμείσθε ἀναμφιβόλως τὸν νέον, ὃν ἤγαγον παρ' ὑμῖν ἄπαξ ἢ δις πρὸς τριῶν ἐτῶν περίπου, καὶ ὃν ἐξεπαίδευσα ἰδίαις δαπάναις ἐπὶ τῇ ἐλπίδι νὰ παρασκευάσω καλὸν ἑλληνοιστὴν, ἱκανὸν νὰ μὲ βοηθῇ. Δυστυχῶς ἀπώλεσα πᾶν ὅ,τι ἐδαπάνησα ὑπὲρ αὐτοῦ οὐδεμίαν ἐκ τούτου ὠφέλειαν πορισθεῖς. Ἀπὸ τίνος χρόνου ζητῶ ἕτερον, ἀλλ' οὐπω ἐπέτυχον, ἴσως ἐνεκα τῶν προφυλάξεων, αἷς λαμβάνω περὶ τὴν ἀναζήτησιν, φοβούμενος μὴ ἐκτεθῶ καὶ δεύτερον εἰς δαπάνας ἀνωφελεῖς.

Θὰ θεώρουν εὐτύχημα μέγα καὶ ἀπροσδόκη-

δὲ τότε μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ τῆς περὶ τὴν σπουδὴν τῶν κωνικῶν τομῶν τοῦ Νεύτωνος. Τίς ἠδύνατο νὰ φαντασθῆ, λέγει ὁ Διδότος, ὅτι ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ τῇ τῶς ἀγνώστῳ τῆς Ἀσίας, πενιχρὰ οἰκία περιέκλειε τοιαῦτα ἔκτακτα διδάγματα;

Ἐπὶ πολὺν χρόνον αἱ Κυδωνίαι ἦσαν χωρίον οἰκούμενον ὑπ' Ἑλλήνων καὶ Τούρκων, μετέπειτα ὅμως ἡ ἐν αὐτῇ ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τοῦ φιλοπάτριδος Ι. Οἰκονόμου σχολῆ, ἐν ἣ ἐδίδασκον ἐπὶ Διδότου τρεῖς ἔξοχοι διδάσκαλοι, ὁ Γρηγόριος Σκράφης, ὁ Θεόφιλος Κάρης καὶ ὁ Εὐστράτιος Πέτρου, κατέστησε τὴν πόλιν ἐκείνην διάσημον ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα.

Ἐν ταύτῃ τῇ σχολῇ ὁ νέος Ἀμβρόσιος Διδότος ἐνεγράφη μαθητῆς, ἐπὶ δύο μῆνας φοιτήσας εἰς τὰς παραδόσεις τῶν διδασκάλων. Ὁ ζῆλος τῶν μαθητῶν καὶ ὁ θρησκευτικὸς σεβασμὸς αὐτῶν πρὸς τοὺς διδασκάλους διήγειρον τὸν θαυμασμόν του ὅπως, λέγει, τὸ ἀρχαῖον αὐτὸς ἔγρα τῶν Πυθαγορείων εἶχε χαρακτῆρα ἱερὸν, οὕτως ἐν τῇ σχολῇ ἐκείνῃ καὶ τὰ ἐλάχιστα διδάγματα τῶν διδασκάλων ἐξελαμβάνοντο ἀξιώματα ὑπὸ τῶν μαθητῶν. Παρουσιαζομένου διδασκάλου εἰς δηγήριον μαθητῶν, πάντες ἠγείροντο καὶ ἴσταντο ὄρθοι σιωπηρῶς μέχρι τῆς διαβάσεώς του, πρᾶττοντες τοῦτο σεβασμοῦ ἕνεκα καὶ οὐχὶ φόβου διότι ὁ Διδότος βεβαίως, ὅτι καθ' ὅλον τὸν χρόνον τῆς ἐν Κυδωνίαις διαμονῆς του, οὐδέποτε ἤκουσεν ἐπίπληξιν διδασκάλου πρὸς μαθητὴν.

Ἡ ἐκεῖ φοιτῶσα νεολαία, ἡ ἐλπίς τῆς Ἑλλάδος, προσθέτει, ἐνεπνέετο ὑπὸ τῶν εὐγενεστέρων αἰσθημάτων καὶ κατεδιβρώσκετο ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ διδαχθῆ καὶ διαδόσῃ τὰ γράμματα. Ἐφιλοτιμεῖτο δὲ πρὸ πάντων μὴ παράσχη ἔστω καὶ τὴν ἐλαχίστην ἀφορμὴν εἰς τοὺς Τούρκους ὅπως προβῶσιν εἰς καταστροφὴν τῆς σχολῆς, ὡς τοῦτο ἔπραξαν τὸ προηγούμενον τότε ἔτος ἰδόντες γάλλον διδασκάλον τῆς μουσικῆς πλήττοντα τὸν πόδα χάριν τοῦ χρόνου, καὶ ὑπολαβόντες ὅτι ἤσκει τοὺς μαθητὰς εἰς στρατιωτικὰ γυμνάσια. Τὰς φιλολογικὰς αὐτῶν δηγήσεις ἢ τὰς παραστάσεις ἀρχαίων δραμάτων ἐποιοῦν ἐν ἀποκρύφοις δωματίοις, κεκλεισμένων τῶν θυρῶν ἐπὶ τῆς κορυφῆς δὲ ὑψηλοῦ καὶ μονήρους λόφου ἀνέβαινον ὁπόταν ἤθελον ἐν χορῶν νὰ ψάλλωσιν τὸν ὑπὲρ πατρίδος ὕμνον τοῦ Ῥήγα: «*Λεῦτε παῖδες τῶν Ἑλλήνων.*»

Ἐν Κυδωνίαις ὁ Διδότος ἐπεχείρησε νὰ καταπέσῃ τοὺς μαθητὰς νὰ ἐγκαταλίπωσι παντελῶς ἐν τε ταῖς ὀμιλίαις καὶ τῇ γραφῇ τὴν χυδαίαν ἑλληνικὴν καὶ νὰ παραδεχθῶσι τὴν ἀρχαίαν, ἢ τοιαύτη ὅμως ἀπόπειρα ἐπὶ μικρὸν πραγματωθεῖσα ἐναυάγησεν ἐπελθούσης μετ' ὀλίγον τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, ἧς ἕνεκα ἢ μὲν σχολῆ ἐντελῶς κατεστράφη, ἢ δὲ πόλις

τῶν Κυδωνιῶν παρεδόθη τῷ πυρὶ τῇ 15 Ἰουνίου 1821.

Ὁ Διδότος καίπερ ὢν μάρτυς καὶ μύστης τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἐρεθισμοῦ τῶν Ἑλλήνων, καίπερ βλέπων τὰ παλαιωθέντα. ἤδη μίση ὑπεκκαίμενα εἰς πάσας τὰς γωνίας τῆς Ἑλλάδος, ἐφρόνει ὅτι οἱ Ἕλληνες ἐξεγειρόμενοι δὲν ἤθελον δυνηθῆ νὰ συντρίψωσι τὸν ζυγὸν τῶν Ὁθωμανῶν. Ἡ αἰφνιδία ἐκρηγῆς τῆς ἐπαναστάσεως καὶ ἡ ἀνισότης τῶν δυνάμεων ἐθεωρήθη καὶ ὑπ' αὐτῶν ἔτι τῶν εἰλικρινῶς ποθούντων τὴν ἀναγέννησιν τῆς ἑλληνικῆς ἐθνότητος ὅτι ἤθελε φέρει τὸν ὄλεθρον τῇ Ἑλλάδι. Ἡ Ἑλλάς ὅμως ἐσώθη διὰ τοῦ ἥρωϊσμοῦ καὶ τῆς καρτερίας τῶν τέκνων τῆς, διὰ τῆς ἐξεγέρσεως συμπάσης τῆς κοινῆς γνώμης τοῦ κόσμου, ὃν ἐξεπολίτευσαν τὰ ἀθάνατα ἔργα τοῦ ἀρχαίου ἑλληνισμοῦ. Ἡ παντοδύναμος ἀνάμνησις τῶν γραμμάτων καὶ τῆς τέχνης παρήγαγε θαύματα. Πανταχοῦ ἕκαστος ἐν Εὐρώπῃ ἀναπολῶν τὰς ἐντυπώσεις τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ὤρμησε διὰ τοῦ καλάμου, διὰ τοῦ λόγου, διὰ τῶν ἔργων εἰς ἀπελευθέρωσιν τῆς ἑλληνικῆς γῆς.

Ἡ πυρκαϊὰ τῆς σχολῆς τῶν Κυδωνιῶν καὶ τῆς πόλεως ἐξηφάνισεν οὐ μόνον τὰς ἀναμνήσεις τοῦ νέου ἡμῶν φιλέλληνας, ἀλλὰ καὶ τὰς τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ διότι μετ' ἐκείνης συνεκατεστράφη καὶ νεαρὸν δένδρον, ὡς διηγεῖται ἐν τῇ «Ἄλφω Μανουτῆ», ὅπερ εἶχε φυτεῦσι ἐν τῇ μεγάλῃ αὐλῇ τῆς σχολῆς παρόντων τῶν καθηγητῶν καὶ εὐλογοῦντων τῶν ἑλλήνων ἱερέων, ὅταν ἔμαθεν ὅτι ἡ ἀδελφή του ἐγέννησεν υἱόν. Πλὴν τούτου δὲ κατέστρεψε καὶ ἕτερα ἀείγματα τῆς μεγαλοδωρίας του διότι μετέβαλεν εἰς τέφραν τὴν πλουσίαν βιβλιοθήκην, ἣν ἔπεμψε τῇ σχολῇ ὡς ἔνδειξιν εὐγνωμοσύνης καὶ τεκμήριον μνήμης.

Προσθέτομεν δ' εἰς ταῦτα ὅτι ὁ Διδότος εἶχε πέμψει τῇ παρακλήσει τοῦ Κάρη καὶ Γρηγορίου Σκράφη εἰς Κυδωνίας τυπογραφεῖον ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Κωνσταντίνου Τόμπρα, ὁ ὁποῖος ἐπὶ διετίαν εἶχε σπουδάσει ὅλους τοὺς κλάδους τῆς τυπογραφικῆς ἐν τῷ τυπογραφείῳ τοῦ πατρὸς Διδότου ἐν Παρισίοις. Μετὰ τὴν καταστροφὴν δὲ τῶν Κυδωνιῶν ὁ Τόμπρας μετέβη εἰς Πελοπόννησον, ἐνθα ἐτύπου τὰ δελτία τοῦ στρατοῦ καὶ τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, εἶτα δὲ διεύθυνε τὸ νέον τυπογραφεῖον ἐν Ἰδρα, ὅπερ γενναίως ἀπέστειλεν ὁ Διδότος εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐκ τοῦ ὁποῖου ἐξεθόδη ἡ γνωστὴ φημερὶς Ὁ Φίλος τοῦ Νόμου, τῷ 1824. Εἶτα τὸ τυπογραφεῖον τοῦτο ἐκομίσθη εἰς Ναύπλιον.

Ὁ Διδότος ὡσαύτως πρὶν ἢ ἀπέλθῃ εἰς Κυδωνίας εἶχε δωρήσει τῇ παρακλήσει τοῦ Κοραῆ καὶ ἑτέρων Ἑλλήνων εἰς τὴν σχολὴν τῆς Χίου, ἐν ἣ ἐδίδασκον ὁ Βαρδαλάχος καὶ ὁ Βάμβα; τυπογραφεῖον πλῆρες, ὅπερ ἠφανίσθη κατὰ

τος τῶν ἐλλήνων προσφύγων ἐν Ἰταλίᾳ, ἰδίᾳ δὲ ἡ τοῦ Μάρκου Μουσούρου. Τὸ τελευταῖον δὲ τοῦτο σύγγραμμα ἔγραψεν ὀρμηθεὶς ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ Egger *Ὁ Ἑλληνισμὸς ἐν Γαλλίᾳ*.

Ὁ Διδότος ὑπῆρξεν ὡσαύτως εἰς τῶν σπουδαιοτέρων θεμελιωτῶν τοῦ ἐν Παρισίοις συλλόγου πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων ἐν Γαλλίᾳ.

Τὸ φίλεργον τοῦ ἀνδρὸς τούτου καὶ ἡ φιλομάθεια ἔσχον τελευταῖον ἐπιφανῆ ἀνταμοιβήν, διότι ἡ Ἀκαδημία τῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῶν καλῶν τεχνῶν, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὰ φιλολογικὰ ἔργα τοῦ ἀνδρὸς, ἐκάλεσεν εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ Cherrier τῷ 1872, ἀλλὰ τῆς ἀνταμοιβῆς ταύτης καὶ τῆς χαρᾶς δὲν ἀπήλαυσεν ἐπὶ μακρὸν, διότι ὁ θάνατος ἀνῆρπασεν αὐτὸν τῇ 22 Φεβρουαρίου 1876, ἄγοντα τὸ 86 ἔτος τῆς ἡλικίας του καὶ τὸ 66 τῆς ἀσκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματός του.

Κατὰ τὴν κηδείαν του συνέρρουσεν ἄπειρον πλήθος ὅπως κηδεύσῃ ἀνδρα εὐεργετικὸν, λόγιον, μετρίφρονα, ἔμπορον εὐθὺν καὶ ἔντιμον. Ἡ ἐν Παρισίοις ἑλληνικὴ κοινότης ἐκόμισε τῷ νεκρῷ στέφανον, ὁ δ' ἐπιτετραμμένος τῆς Ἑλλάδος ἐν Παρισίοις Δεληγιάννης ἐκράτει μίαν τῶν ταινιῶν τοῦ φερέτρου, καὶ ἀνέμνησε δι' ὀλίγων ἐπιταφίων λέξεων τὰς ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ὑπηρεσίας τοῦ ἀνδρὸς. Ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις, μαθούσα τὸν θάνατον τοῦ φιλέλληνος, ἐπεφόρτισε τὸν ἐπιτετραμμένον νὰ ἐκφράσῃ ἐκ μέρους αὐτῆς καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους συλλυπητήρια εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ θανόντος.

Καὶ πολὺ ὅμως πρότερον τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος, τὸ μηδέποτε ἐπιλανθανόμενον τῶν χορηγηθεισῶν αὐτῷ εὐεργεσιῶν, εἶχεν ἐκδηλώσει τὴν εὐγνωμοσύνην του πρὸς τὸν Ἀμβρόσιον Φ. Διδότον δι' ἐνθουσιώδους ὑποδοχῆς, ἣν παρεσκευάσεν αὐτῷ ἐπισκεφθέντι τῷ 1839 μετὰ τῆς γυναικὸς του τὰς Ἀθήνας, ἃς ἐπανεβλέπε μετὰ 20 ἔτη ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτοῦ περιηγήσεως· ὕστερον δὲ εἰς μίαν τῶν ὁδῶν τῶν Ἀθηνῶν ἐδόθη τὸ ὄνομα ὁδὸς Διδότου. Εἶχε δὲ ἀπονεμηθῆ εἰς αὐτὸν ἀπὸ τοῦ 1835 ἔτι ἔτους καὶ τὸ ἑλληνικὸν παράσημον τοῦ χρυσοῦ Σταυροῦ τῶν ἵπποτῶν τοῦ Σωτῆρος.

Α. ΜΗΛΙΑΡΗΣ.

ΔΗΜΩΔΕΙΣ ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΓ. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΜΗΝΩΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

Ὁκτώβρι καὶ δὲν ἔσπειρες· ὀκτῶ σωροὺς δὲν ἔκαμες.

Ὁ Ὁκτώβριος θεωρεῖται ὁ καταλληλότατος μὴν πρὸς σπορὰν τῶν πρώτων δημητριακῶν καρπῶν, ἡ δὲ ἀργότερον γενομένη σπορὰ εἶναι, κατὰ τὴν παροιμίαν, ἄγονος.

*
Τ' ἀγίου Λουκᾶ, σπείρε τὰ κουσιά.

Ἡ ἑορτὴ τοῦ ἀγίου Λουκᾶ τελεῖται τὴν 18 Ὀκτωβρίου.

*
Τὸ καλοκαίρι τ' αἶ Δημητρίου,

ἢ :

Ἄ Δημητράκη, μικρὸ καλοκαίρι.

Οὕτως ἀποκαλοῦνται ὀλίγαι ἡμέραι πρὸ καὶ μετὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἀγίου Δημητρίου (26 Ὀκτωβρίου), καθ' ἃς ὁ καιρὸς εἶναι εὐδιδος καὶ σχεδὸν θερινός. Αἱ ἀλκυονίδες ἡμέραι τῶν ἀρχαίων. Κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἀγίου Δημητρίου οἱ ποιμένες μεταβαίνουν εἰς τὰς χειμερινὰς αὐτῶν νομάς, ἃς καταλείπουσι κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἀγίου Γεωργίου (23 Ἀπριλίου). * * *

ΛΗΘΕΙΑΙ

* * Τὸ λαλεῖν πολλὰ καὶ καλῶς εἶνε τοῦ εὐφυοῦς πλεονέκτημα· τὸ λαλεῖν ὀλίγα καὶ καλῶς, χαρακτηριστικὸν τοῦ φρονίμου· τὸ λαλεῖν πολλὰ καὶ κακῶς, ἐλάττωμα τοῦ ἀδολέσχου· τὸ λαλεῖν ὀλίγα καὶ κακῶς, χαρακτηριστικὸν τοῦ ἀνοήτου. (Larochevoucauld.)

* * Μισσητῆς ἐλευθερίας δὲν ἐφάνη κανεὶς ἀκόμη εἰς τὸν κόσμον· διότι ἡ ἐλευθερία εἶναι αἴσθημα ριζωμένον εἰς ὅλων τὰς ψυχὰς ἀπὸ τὸν ὅστις μᾶς ἐπλασεν αὐτεξουσίους· ἀλλ' ἀπὸ τοὺς ἐπαγγελομένους φίλους αὐτῆς ὀλίγοι τὴν γνωρίζουν. Ἄλλοι τὴν ἐπιθυμοῦν διὰ μόνους ἑαυτούς· ἄλλοι τὴν συγχέουν μὲ τὴν ἀκολασίαν, νομίζοντες ἐλευθερίαν τὴν θρασυτητα νὰ μὴ σέβωνται τοὺς νόμους, μηδὲ νὰ πείθωνται εἰς τοὺς ὑπηρετάς τῶν νόμων, τοὺς ἄρχοντας. Ἄν ἐδιδάσκοντο παιδιόθεν εἰς τὰ σχολεῖα τὴν ἐπιστήμην αὐτῆς, ἤθελαν καταπεισθῆν ὅτι ἡ ἀληθινὴ ἐλευθερία περιέχεται εἰς τὰ ὀλίγα ταῦτα λόγια. «Ἀνθρώπων μηδενὸς μήτε τύραννον μήτε δούλον ἑαυτὸν καθιστάναι.» (Κοραῆς.)

Ο ΨΑΡΑΣ ΚΑΙ Η ΒΑΡΚΟΥΛΑ ΤΟΥ

Φύσα, φύσα, ζεφυράκη,
Μὲ φτερούγα δροσερῆ,
Φύσα, φύσα τὸ πανάκι
Τῆς βαρκούλας μου καὶ σύ.

Καθὼς σχίζουν τὰ κουσιά μου
Τ' ἀσημόχυτα νερά,
Τρέχα, σὺ περιστερὰ μου,
Ἐ τοῦ πελάου τὴν ἀγκαλιά... .

Δὲν γυρεῖ ἐγὼ ὁ καυμένος
Ἄπ' τὸν κόσμο θησαυροῦς,
Πλούσιος εἶμαι, εὐτυχισμένος
Νὰ ψαρεύω ἔς τοὺς γιालούς.